

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobkyně: **Z. A.**, zastoupené Mgr. Bc. Ivo Nejezchlebem, advokátem se sídlem Joštova 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 5. 2006, č. j. OAM-6535/VL-07-HA08-2003, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 6. 2007, č. j. 63 Az 59/2006 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci stěžovatelky, advokátce JUDr. Zdeňce Jedličkové, se sídlem Štefánikova 8, Brno, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 4800 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení shora označeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), jímž byla podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 4. 5. 2006, č. j. OAM-6535/VL-07-HA08-2003, kterým jí nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném v rozhodné době.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz.

Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V podané kasační stížnosti, resp. v jejím následném doplnění stěžovatelka konstatovala, že rozsudek krajského soudu napadá v rozsahu výroku I., jímž se žaloba zamítá, a to z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a z důvodu vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

V této souvislosti stěžovatelka především uvedla, že krajský soud nesprávně posoudil otázku udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, pokud její žalobu zamítl s tím, že: „opustila zemi původu jen kvůli obavám z jednání osob, které ji opakovaně předvolávaly k výslechu, tedy obav z příslušníků dříve KGB, nyní SBU, kdy toto jednání dle názoru soudu nelze označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu.“ Domnívá se, že krajský soud v tomto ohledu zcela pominul, že je u ní dán minimálně jeden důvod pro udělení azylu spočívající v tom, že: „prokázala důvodné obavy z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, kdy podle názoru stěžovatelky neodpovídá skutečnosti, že by v rámci řízení netvrdila skutečnosti, které by prokazovaly splnění podmínek pro udělení azylu ve

smyslu § 12 zákona o azylu.“ Poukázala přitom na to, že popis pronásledování tak, jak jej vylíčila, tj. opakované výslechy a fyzické násilí ze strany pracovníků Státní bezpečnostní služby (SBU) vedené snahou zjistit informace o jejím bývalém manželovi (bývalém příslušníkovi KGB), lze zcela jednoznačně považovat za jev státní mocí minimálně podporovaný a že neví, jaké jiné prostředky ke své ochraně mohla ještě využít, když z obav o své zdraví a svobodu byla nucena požádat o ochranu své osoby. Dále stěžovatelka, zejména s odkazem na svého manžela, namítla, že při dostatečných tvrzeních z její strany bylo třeba mnohem podrobněji posoudit, zda není nutno aplikovat § 13 zákona o azylu, tj. azyl za účelem sloučení rodiny. V závěru stěžovatelka konstatovala, že se krajský soud v dostatečné míře nezabýval otázkou udělení humanitárního azylu, a to v situaci, kdy řádně doložila kopie lékařských zpráv a poskytla dostatečná tvrzení, z nichž vyplývá, že se u ní jedná o důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení tohoto azylu.

S ohledem na výše uvedené stěžovatelka navrhl, aby kasační soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Co se týče tvrzení stěžovatelky, že prokázala důvodné obavy z jednání příslušníků bývalé KGB, nyní SBU, snažících se zjistit informace o jejím bývalém manželovi (bývalém příslušníkovi KGB), v němž spatřuje pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině [§ 12 písm. b) zákona o azylu], považuje Nejvyšší správní soud za nezbytné poukázat na následující.

Sociální skupina ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu je společenský útvar, jenž je určitelný natolik přesně, aby byl vůbec způsobilý k pronásledování. Příslušnost k sociální skupině je totiž nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může Česká republika poskytnout ochranu i z jiných důvodů motivujících k pronásledování než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení. Takovými důvody jsou typicky příslušnost k sexuálním menšinám, skupinám spojeným přesvědčením nenáboženské a nepolitické povahy a jiným skupinám, jevícím znak způsobilý k pronásledování (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. 2 Azs 69/2003 – 48, www.nssoud.cz). V daném případě je však stěžovatelkou presumovanou příslušnost k sociální skupině nutno odmítnout s tím, že tuto skupinu nijak blíže nevymezila a skutečnost, že je manželkou bývalého příslušníka KGB, nelze samu o sobě (aniž je provázena dalším znakem sociálně specifickým) považovat za znak příslušnosti k sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu (srov. rozsudek ze dne 10. 1. 2007, č. j. 6 Azs 80/2006 – 64, www.nssoud.cz).

Současně je třeba poznamenat, že příkoří, na němž stěžovatelka založila svoje vycestování z vlasti, nelze z hlediska jeho intenzity (závažnosti) považovat za dostatečné pro naplnění definice pronásledování ve smyslu § 2 zákona o azylu,

neboť před jednáním příslušníků SBU nevyužila dostupných prostředků ochrany, jakkoli politický systém v zemi původu stěžovatelky dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti v předmětném řízení nebyly vyvráceny (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 – 36, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 – 48, www.nssoud.cz). Nelze tedy usuzovat, že v případě jednání dotčených osob jde o jednání přičitatelné státu, a proto ho nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu.

Pokud jde o stěžovatelkou namítané naplnění důvodů pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, připomíná Nejvyšší správní soud, že smysl institutu humanitárního azylu spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (viz rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, www.nssoud.cz).

V daném případě byla reakce správního orgánu na stěžovatelkou predestinované zdravotní problémy zcela opodstatněná a v souladu s výše uvedeným, pokud dne 18. 4. 2006 požádal stěžovatelku o udělení souhlasu k nahlížení do její zdravotní dokumentace a připravil dotazy ke skutečnému zjištění jejího zdravotního stavu, které měly být adresovány ošetřujícímu lékaři MUDr. V. (viz správní spis č. l. 120 – 123). Stěžovatelka však souhlas odmítla udělit, a to i přes vysvětlení (za přítomnosti tlumočníka), za jakým účelem je tento souhlas požadován. Za dané situace proto nelze účinně správnímu orgánu vyčítat, že se v dostatečné míře nezabýval zdravotními problémy stěžovatelky ve vztahu k možnosti udělení humanitárního azylu a pouze pro doplnění je třeba v tomto ohledu připomenout povinnost účastníků řízení poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost při opatrování podkladů pro vydání rozhodnutí (§ 50 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů).

Závěrem, ohledně námitky týkající se azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud konstatuje, že tato námitka byla uplatněna až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, a proto tvoří nepřípustné novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s., ke kterému se nepřihlíží. Pouze na okraj v této souvislosti zdejší soud připomíná, že daná námitka by mohla být shledána

úspěšnou pouze za předpokladu, že by manželu stěžovatelky, případně jinému rodinnému příslušníkovi stěžovatelky, byl na území České republiky udělen azyl. Nejvyššímu správnímu soudu však žádná taková skutečnost není známa a stěžovatelka ji ostatně ani netvrdila. Naopak z rozhodovací činnosti je zdejšímu soudu známo, že manžel stěžovatelky V. T. v azylovém řízení, jakož i v následném řízení před krajským soudem, úspěšný nebyl a jeho kasační stížnost byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 9 Azs 188/2007 – 53, odmítnuta pro nepřijatelnost.

Nejvyšší správní soudu tak dospěl k závěru, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení ze strany krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. V předmětné věci proto Nejvyšší správní soud zástupci stěžovatelky, JUDr. Zdeňce Jedličkové, ustanovené usnesením krajského soudu ze dne 14. 12. 2007, č. j. 63 Az 59/2006 – 58, přiznal náhradu nákladů podle ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, spočívající v odměně za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu týkající se věci samé) v částce 4200 Kč a v náhradě hotových výdajů v částce 600 Kč, tj. celkově v částce 4800 Kč, a to bez ohledu na skutečnost, že stěžovatelka posléze (plnou mocí ze dne 30. 1. 2008) zmocnila ke všem úkonům ve věci řízení o kasační stížnosti advokáta Mgr. Bc. Ivo Nejezchleba. Zmíněná částka bude shora jmenovanému ustanovenému zástupci zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. června 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu